

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Regvla XXXVI. Pro possessore habetur, qui dolo desiit possidere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

REGULA XXXV.

Plus semper in se continet quod est minus.

Hic Regulae similis illa est: In toto partem non est dubium contineri, *cap. in toto inf. eod.* Ex quibus tandem tertia Regula exsurgit: Cui licet quod est plus, utique licet quod est minus, *cap. Cui licet inf. eod.* Nec enim plus & minus, totum & sua pars, separatim quid a se invicem constituunt, sed unum ab alio continetur. Ut hinc rectè ab Ulpiano responsum sit: Si stipulanti decem ego viginti respondeam, quod obligatio in decem contrahatur, cum manifestissimum sit viginti & decem inesse, *l. 1, § stipulanti D. De verb. oblig.* Idem & in fideiussore rectissime dicitur, ut, si is in majorem summam rogatus, in minorem fideiubeat, quod in minore summa consistat fideiussio, sicut aperta est Juliani sententia, in *l. Rogatus 33, D. Mandati*, & confirmat responsum Ulp. iamjam allatum. Inde quoque est, si debitoris gratiâ debiti solutio prorogata fuerit ad certum tempus, quod nihilominus a debitore rectè solvi possit ante tempus, *l. Eum qui 55, D. de annuis leg. l. Cui libet quod plus est, &c. hoc tit.* Sic Papin. inquit, Qui occidere potest adulterum, multo magis contumeliâ poterit jure afficere, *l. Nec in ea 22, vers. sed qui D. Ad L. lul. de adul.* Ceterum hæc aliaque familia accipienda sunt, nisi diversa ratio subit in eo, quod minus est. Ut ecce,

Mulieri quidem permixtum est, ut res suas donare, vel aliter distrahere possit, *l. 4, D. Ad SC. Vellejan. l. 2, D. eod.* non tamen pro alio obligare; eò quod hoc mulieri facilius sit, & idcirco magis nocivum, quam alterum, *d. l. 4, in fine.* Item permixta est hæredi totius hæreditatis aditio vel repudiatio, non autem hujus aut alterius partis hæreditariæ, *l. 1, § l. 2, D. de acquir. vel omitt. hered.* idque facit succedendi jus, quod pro parte agnosci vel refutari non potest, præcipue ex testamento; ne defunctus pro parte testatus, pro parte intestatus decessisse dicatur, contra Juris regulas, in *l. Ius nostrum D. hoc tit. & § non autem Insti. de hered. insti.* Item, mandato de fundo emendo certum factis sit quidem; si etiam minoris fundus ematur, *l. Diligenter 5, § fin. D. Mandati*, artamen si mandatum sit, ut alicui non Sacerdotalis præbenda, vel integra præbenda, vel certi valoris conferatur, non poterit illi Sacerdotalis, nec dimidia, non minoris valoris, etiam volenti præbenda conferri: cum hæc in re diligenter mandati fines observandi sint, propter personam ejus, cui conferri mandatum fuit, quem alio modo honorari noluit mandator, *c. Cui 27, de præben. lib. 6.* Quare ubi diversa ratio in minori subest, disceditur a Regula nostra.

REGULA XXXVI.

Pro possessore habetur, qui dolo desit possidere.

Plenius Paulus: Qui dolo, inquit, deserit possidere, pro possidente damnatur, quia pro possessione dolo est, in *l. Qui dolo D. eod.* Et Ulpian. Parem esse conditionem oportet ejus, qui quid possideat vel habeat, ac que eius, cuius dolo factum sit, quo minus possideret vel haberet, *l. Parem D. eod.* Et rursus: Semper qui dolo fecit, quod minus haberet, pro eo habendus est, ac si haberet, *l. Ad ea qua §. 1, D. eod.* Usus hujus Regulae cernere est in rei vindicatione, *l. Quod si dolo 22, cum l. præced. & l. Sin autem 7, § sed & is D. de rei vind.* in peritione hæreditatis, *l. Item veniunt 20, § præter hæc 6, vers. item eos, l. Sed etsi 25, § perinde D. de petit. hered.* in actionibus ad exhibendum, *l. 3, § si mecum & l. Cel-*

us 5, § idem Iulianus D. Ad exhibend. noxali, l. Si bona fidei 12, D. de noxal. act. rerum amotarum, l. 3, in fine cum l. seq. D. Rerum amot. in interdiciis, Quorum bonorum, *l. 1, D. Quor. bonor.* Quorum legatorum, *l. 1, § quod aut præter D. Quor. legat.* & ne quid in loco publico, *l. 2, § locum habere D. Ne quid in loco publ.* Et ratio Regulae est, ne dolo suo dolo pro sit & alteri incommodum adferat, *l. 1, §. 1, D. de doli mali & met. except.* Ex quo sequitur, eodem modo eum condemnandum esse, ac si verè possideret, *d. l. Qui dolo, licet æstimatio in rei executionem veniat, l. Qui restituere 68, & qua ibi tradunt DD. de rei vind.*

Ampli-

Amplius, qui dolo possidere desit, tenetur actione in factum ex edicto de alienatione iudicii mutandi causa facta, in id, scilicet, quanti interest actoris, rem alienatam non fuisse, *toto tit. D. & C. De alienat. iud. mutandi causa facta*. Sed id non aliter, quam si reus difficiliorem adversarium sibi substituerit, ut potius actor cum eo litem in-

cipiat & experiatur, *l. 1. cum l. seqq. D. d. tit. De alienat. iud. mut.* Nihilominus & is, in quem res alienata est, recte convenitur rei vindicatione propter dominium, quod sibi actor in re alienata retinuit, *l. unica C. d. tit. De alienat.* Quod enim nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest, *l. 1. d. quod nostrum D. hoc tit.*

REGULA XXXVII.

Vtile non debet per inutile vitiari.

HUc refer textum in *cap. 5. Ext. de arbitr. & in cap. Dilatus 19. Ext. De probat.* Et quod a Justiniano discreto constitutum est in donatione, quæ legitimam modum excedit, ut, scilicet, quoad excessum tantum donatio, quæ insinuata non est, vitietur, *in l. Sancimus 14. junct. l. pensit C. De donatio.* Et quod Paulus J.C. respondit de illicitis usuris sorti mixtis, quod usuræ quidem improbatæ sunt, sed non ipsa sortis sive contractus principalis, *l. Usuras 10. D. De usuris.* Similiter, ubi illegitimæ usuræ legitimis permixtæ sunt, sustinentur quidem legitimæ, sed detractis superfluis usuris, ex Papiniani responsò, *in l. Pecunia 9. D. d. tit. Quoliet non utamur, & quod omnes usuræ ex præscripto SS. Canonum illicitæ sint, tit. De usur. Ext. & in 6.* non tamen inutiliter hæc res accommodatur ad emptionem reddituum sive censuum, quæ à jure Canonico permixta est, *per text. in cap. 1. & cap. 2. De empt. in Ext. commun.* Ut si redditus vel census constitutum modum excedat, non in totum vitietur, sed ad justum modum reducat, *arg. d. l. Pecunia. Adde And. Gail lib. 2. Observ. 5.* Quæ omnia & alia ejusdem generis æquitate hujus Reg. nituntur. Semper enim ea interpretatio adhibenda est, ut actus potius valeat, quàm pereat, *l. Quoties in*

actionib. 13. D. De rebus dub. Si tamen utile ab inutili separari possit. Nam quæ separationem non admittunt, in totum vitiantur, ut in exemplo Ulpiani, *in l. 1. §. item quaritur D. De aqua quodid.* Idem est, & si contra formam utilis, inutile admixtum sit; ut in electione Episcopi, ubi ad eam laici admittuntur, *cap. Massana 56. Ext. De elect.* aut si natura utilis adjectionem omnino respuat; veluti in emancipatione, acceptilatione, hæreditatis aditione, datione tutoris, quibus si dies vel conditio adjiciatur, inutiliter fiunt, *l. Actus legitimi 77. D. hoc t. Vide latius quæ infra dicam ad cap. Actus legitimi.* Aut si inutilis adjectio interpretatur id quod alioqui per se utile est, inutiliter fieri ex mente contrahentium, sicut videre est in responsò Martiani J.C. cujus verbâ hæc libet subjicere: *Non solum, inquit Martianus, stipulationes impossibili conditioni applicata nullius momenti sunt, sed etiam ceteri quoque contractus: veluti emptiones, locationes, impossibili conditione interpositâ, a quæ nullius momenti sunt; quia in eare, quæ ex duorum pluriumve consensu agitur, omnium voluntas spectatur. Quorum procul dubio in hujusmodi actu rari cogitatio est, ut nihil agerent, appositâ eâ conditione, quam sciunt esse impossibilem. text. in l. Non solum 30. D. De oblig. & act.*

REGULA XXXVIII.

Ex eo non debet quis fructum consequi, quod nisi extitit impugnate.

Exemplum est: Si quis instrumentum aliquid impugnaverit, non poterit eodem uti pro se, *c. Cum olim 9. Ext. De censib.* Nec is, qui fidem utrimque datam rupit, adversarium suum adigere poterit, ut eam servet, *l. pen. D. De gran. act. l. Cum proponas inser. 21. C. De pact. Frustrâ, inquit alia juris Reg. sibi fidem quis postulat ab eo*

servari, cui fidem à se præstitam servare recusat, c. Frustrâ inf. eod. In testamentis usus hujus Reg. vel præcipue spectatur. Qui enim testamentum falsum aut inofficiosum dixit, non tantum repellitur ab eo, quod in eodem testamento ipsi relictum est; verum etiam si fortè id ipsum consecutus sit, ipsi auferretur & fisco applicatur, *l. Papinian.*

Bbbb 3

8, s. mo-